

A DRÁGA DHARMA MESTER,

CHETSANGPA RATNA SRI BUDDHI

RÉSZLETES SZÓBELI INSTRUKCIÓK

gyűjteményéből

BEVEZETŐ – ÍRTA: JAMES LOW

Ez az első rész a gururól és a négy meghatalmazásról szóló tanítás, és nyugati szemmel talán a könyv legnehezebb része. A 'guru' kifejezés nem meghatározott emberi tulajdonságokra, sokkal inkább a kapcsolódás lehetőségére utal. Ilyen értelemben hasonlít a 'szerető' (az, aki szeret) szóra. A 'szerető' jelentése feltárul, amint belépünk a 'szeretővel' való együttlétbe. Ha nem tudsz kapcsolódni a 'szeretőhöz', akkor ő nem a szeretőd, és nincs jelentősége számodra. Az a személy, akit gurunak tekintünk csak akkor képes ebbéli lehetőségét, e funkcióját feltárni, ha a tanítvány hittel viszonyul hozzá, és mindkét oldalon megvan a nyitott hozzáférhetőség.

A guru a felébredt buddha-tudat élő jelenléte. E hozzáférhető jelenlét teszi lehetővé az átadást, azt, hogy a tanítvány megtapasztalja igazi belső világosságát. A guru visszavezet bennünket igaz jelenlétünkhöz, mégpedig úgy, hogy segít felhagyni azzal, hogy személyiségünk hamis konstrukcióival és egónk egyéb aspektusaival azonosuljunk.

Vannak olyan tanítványok, akik egyszerűen elmennek a tanítóhoz, megkapják a tanítást, hazamennek, és a kapott átadás szerint gyakorolnak. Ám akik a tanító közelében élnek, és őt szolgálják, mindenképp összetett kapcsolatba kerülnek vele. Egy olyan erőteljes kapcsolatba, amelyben nehéz világosságra lelni, mivel a guru gyakorta kiszámíthatatlanul és irracionálisan cselekszik, ahogy azt láthatjuk Tilopa és Naropa, vagy Marpa és Milarepa híres találkozásában is. Ezekben az esetekben a guru egy koan, és a fejlődés mértéke a küszködés mértékével arányos. Ahogy Milarepa mondta: „Amikor megértettem a gurumat, megértettem a tudatomat is.” Minél több problémát sikerül ledolgozni a guru joga folyamatában, annál 'világosabb' lesz a guru és a tanítvány viszonya. Ez különösen fontos a dzogcsenben, ahol a gyakorlás nem arról szól, hogy rengeteg mantrát mondunk, hogy éveket töltünk elvonulásban vagy hogy bizonyos jelek megjelenésére várunk, hanem arról, hogy kifinomult tudatossággal vesszük észre azokat a pillanatokat, amikor a jelenlét elillan.

Csak akkor 'guru' valaki, ha folyamatosan a világosság állapotában van, ahol semmiféle karmikus elhomályosulás és szétszórtság nincs. Ha és amennyiben e világosság nincs jelen, akkor nem képes guruként funkcionálni. A guru tudatának éghez hasonló nyitottsága és világossága a teljes akadálytalanság érzetét nyújtja a tanítványnak, aminek révén a tanítvány lassan rádöbben, hogy minden nehézség az ő saját zavarodottságának a következménye. Fájdalmas eszmélés: „Egyedül én vagyok minden bajom oka. Ha másokat, különösen ha a gurumat okolom, az nem más, mint a saját megtévelyedtségem.” Ha a guru valóban guru, akkor hibátlan, akár annak tűnik, akár nem. Ám ha nincs jelen a világosság, akkor jó eséllyel zűrös, fájdalmas drámára lehet számítani.

A guru a tudatom. Persze minden a tudatom. A tudatom világos is, elhomályosult is egyidejűleg. Én magam tárgyiasítom a természetes belső nyitottságot, holott az nem tárgyiasítható. Tárgyiasításom egy megtévesztő illúzió, mely zavart okoz, pedig nem hoz létre semmit. A guru ajándéka az, hogy az ő és az én tudatom találkozik, amint az ég találkozik az éggel, nyitottság a nyitottsággal. A nyitott égen is vannak felhők, úgyhogy Felhőországban is el lehet veszni. A megoldás azonban nem az, hogy küszködök és megpróbálom megjavítani a helyzetet, hanem hogy mélységes és hatalmas bizalommal újra és újra visszatérek a guru jóga egyszerűségéhez, és ellazulok a természetes belső nyitottságban.

A dzogcsen részben Chetsangpa kifejti a szemléletet, és rámutat, hogyan érthetjük azt félre, és mik ennek a következményei. Gyakran visszatér egy gondolathoz, amit több szöveg is tárgyal. Ez a gondolat pedig az, hogy: „Nekünk, 'nagy meditálóknak' nincs szükségünk sokféle dharmára. Kizárólag az a fontos, hogy biztosan megvalósítsuk saját közvetlen tudatosságunkat, ez minden dharma lényege.” Eddig a szamszára óceánjában voltunk elmerülve, de most meg a dharma óceánjába veszhetünk bele, a szövegek tanulmányozásába, a vitázásba, az elmélet és a gyakorlat megismerésébe. Ez az egész 'dharma' dolog csak még inkább összezavarhat, ha elfeledkezünk arról, hogy a valódi célunk belső, természetes potenciálunk 'biztos megvalósítása'. 'Fő az egyszerűség' lehetne a mottója ezeknek a szövegeknek, hiszen feladatunk csak annyi, hogy ellazuljunk és megnyíljunk, hogy ne bonyolódjunk bele a dolgokba, és ne halmozzunk újabb kincseket.

A 'nagy meditáló' (sGom-Chen) kifejezés, melyet e szöveg, valamint Patrul Rinpoce is használ, kissé gúnyosnak tűnhet: tényleg nagy meditálók volnának azok, akik a dzogcsen alapjaival küszködnek? Mélyebb értelemben igen, hiszen feladták a világi haszon hajszolásának kicsinyes játékait, és beléptek a megvilágosodás egy életen belül világ bajnokságába. Nagyok, mert egy nagy vállalkozásban vesznek részt. A dzogcsen életmód azt jelenti, hogy jelen vagyunk mindig, mindenhol. Nem követeli meg, hogy jelentősen változtassunk viselkedésünkön, ezért mindenféle élethelyzetben, bárki, nemre és korra való tekintet nélkül követheti. Persze eleinte komoly éberségre van szükség, nehogy eltévedjünk, és a 'nagy meditáló' elnevezés az ehhez szükséges szorgalom előtt is tiszteleg.

Chetsangpa vázolja azt a háttérrel, ami megadja a többi szöveg kontextusát is. A dzogcsen tanítások szinte egyedülállóak a dharmában a tekintetben, hogy közvetlenül rámutatnak minden egyén veleszületett tökéletességére, és felforgatóak abban az értelemben, hogy megkérdőjelezzik a fokozatos szellemi fejlődési utak által megkívánt sajátos viselkedésmódok és hierarchikus rendszerek szükségességét.

*Írta: James Low, átdolgozta: 2020. december 22.
Fordította: Németh Tamás, 2021. január 26.*